Nr. 8. **W Brzozowie**, dnia 12. listopada 1911. **Rocznik I.**

POWIATOWY DZIENNIK URZĘDOWY

C. K. STAROSTWA i C. K. RADY SZKOLNEJ OKRĘGOWEJ w BRZOZOWIE.

WYCHODZI W MIARĘ POTRZEBY **raz lub dwa razy każdego miesiąca**

PRENUMERATĘ **Kor. 5. rocznie** należy nadsyłać wprost do **c. k. Starostwa w Brzozowie**

L. 26926 W Brzozowie, dnia 5. listopada 1911

Pryszczyca w powiecie sanockim.

I. Okólnik

DO WSZYSTKICH ZW. GM. i PRZEŁOŻ. OB. DW. w POWIECIE BRZOZOWSKIM.

C. k. Starostwo w Sanoku odezwą z dnia 29. października 1911 L. 36 983 zawiadomiło mnie, że uwzględniając obecny stan pryszczycy w powiecie sanockim zmieniło swój okólnik z dnia 14. października L. 34353 o tyle, iż zezwaliło na dowolny obrót zwierzętami racicowemi w całym powiecie sanockim, tudzież odbywanie targów i jarmaków z wyjątkiem gmin i ob. dw., które pozostają zamknięte aż do odwołania a mianowicie: 1. Bykowce 2. Bażanówka 3. Czerteż 4. Dolina 5. Dudyńce 6. Głębokie 7. Hłomcza 8. Jedruszkowce 9. Jurowce 10. Kostarowce 11. Kulaszne 12. Mokre 13. Nowosielce 14. Odrzechowa 15. Olchowce 16. Pielnia 17. Pisarowce 18. Płowce 19. Pobiedno 20. Posada górna 21. Rakowa 22. Sanoczek 23. Sumuszowa 24. Sieniawa 25. Srogów dolny 26. Srogów górny 27. Strachacina 28. Stróże małe 29. Stróże wielkie 30. Tarnawka 31. Tokarnia 32. Trepcza 33. Tyrawa solna 34. Tyrawa wołoska 35. Wisłoczek 36. Wisłok wielki 37. Wola sękowa 38. Wolica 39. Wujskie 40. Zabłotce 41. Załuż 42. Zasław 43. Zawoje 44. Zboiska.

Wprowadzenie przeprowadzenie i wyprowadzenie zwierząt racicowych z wyż wymienionych miejscowości jest zakazane.

Przekroczenia niniejszego zarządzenia karane będą po myśli § 63 - 67 ustawy z dnia 6. sierpnia 1909 Dz. p. p. Nr. 177.

Polecam Zw. gm. (Przeł. ob. dw.), aby to w gminie (na obsz. dw.) bezwłocznie ogłosiła (o).

II. Wszystkim c. k. Komendom posterunków Żandarmeryi w powiecie brzozowskim udzielam do wiadomości i nadzorowania.

C. k. Starosta:
Dr. Mátyás wr.

L. 27128 W Brzozowie, dnia 5. listopada 1911.

Pryszczyca w powiecie brzozowskim.

OKÓLNIK

DO WSZYSTKICH ZW. GM. i PRZEŁOŻ. OB. DW. w POWIECIE BRZOZOWSKIM.

Odnośnie do rozporządzenia tutejszego z dnia 27/10 1911 L. 25735 zarządzam, ze względu na obecny stan pryszczycy w tutejszym powiecie na podstawie ustawy z dnia 6/3 1909 Dz. u. p. Nr. 177 i obwieszczenia c. k. Namiestnictwa z dnia 31/10 1911 L. XVII. 17079 jak następuje:

1) Gminy wraz z przysiołkami Bachórz, Bartkówka, Blizne, Brzozów, Dąbrówka starzeńska, Domaradz, Dydnia, Dylągowa, Dynów, Grabownica, Górki, Haczów, Harta, Hłudno, Hroszówka, Humniska, Izdebki, Jabłonica polska, Jabłonica ruska, Końskie, Krzemienna, Krzywe, Laskówka, Łubno, Niewistka, Obarzym, Orzechówka, Poręby, Siedliska, Starawieś, Temeszów, Trześniów, Ulucz i Wołodź uznaje się jako obszar zamknięty dla wprowadzania, wyprowadzania i przeprowadzania zwierząt racicowych t. j. bydła rogatego, owiec, kóz i świń.

2) W tym obszarze zamkniętym wzbronione jest surowo wydawanie paszportów bydlęcych na wyżej wymienione zwierzęta.

3) Targi i jarmarki na zwirzęta racicowe (bydło rogate, owce, kozy i świnie) w Brzozowie i Domaradzu są nadal zamknięte, w Dynowie zaś zezwala się na podstawie wyżej powołanego obwieszczenia c. k. Namiestnictwa na odbywanie targów i jarmarków na te zwierzęta, jakoteż na ładowanie i wyładowanie tych zwierząt na stacyi kolejowej w Dynowie.

4) Wszystkie inne gminy i ob. dw. nie wymienione w punkcie pod 1) wyłącza się z obszaru zapowietrzonego i zezwala się na wolny obrót handlowy w granicach obowiązujących przepisów pod warunkiem, że przy wydawaniu paszportów bydlęcych każda sztuka będzie jak najdokładniej przez miejscowego oglądacza bydła i mięsa w obecności naczelnika gminy oglądaną i jeżeli okaże się zdrową i wolną od pryszczycy, może być dopiero paszport bydlęcy dla niej wydany.

5) O każdym podejrzanym wypadku pryszczycy należy natychmiast donieść c k. Starostwu.

6) Za ścisłe wykonanie powyższych zarządzeń będzie osobiście odpowiedzialny Naczelnik gminy (P. Przeł. ob. dw).

7) Przekroczenia tego rozporządzenia będą karane według ustawy z dnia 6|8 1909 Dz. u. p Nr. 177.

II Wszystkim c. k. Komendom poster. żandarmeryi w pow. brzozowskim do wiadomości i nadzorowania

C. k. Starosta:
Dr. Mátyás wr.

L. 26967 W Brzozowie, dnia 9. listopada 1911

Cholera w Węgrzech.

OKÓLNIK

DO WSZYSTKICH ZW. GM. i PRZEŁOŻ. OB. DW. w POWIECIE BRZOZOWSKIM.

C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zawiadomiło reskryptami z dnia 20 października 1911 II 7932|S i 7933|S, że według doniesienia królewsko-węgierskiego Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 14, względnie 16 października 1911 gminy: Alsólupkó w komitacie Krasso-Szöreny i Kuman w komitacie Torentál uznane za zapowietrzone cholerą.

O tem w myśl reskryptu c. k. Namiestnictwa z d. 28|10 1911 L VII-b1710 zawiadamiam Zw. gm (Przeł. ob. dw) z wezwaniem, by ściśle wykonywano przepisy meldunkowe i czuwano nad ruchem obcych, poddawano ścisłej pięciodniowej obserwacyi stan zdrowia osób, przybywających z okolic cholerą nawiedzonych bez utrudzania ich i ograniczania osobistej wolności, oraz bezwzględnie wypełniała obowiązek donoszenia o każdym, choćby nawet tylko podejrzanym przypadku zachorowania.

C. k. Starosta:
Dr. Mátyás wr.

L. 26322 W Brzozowie, dnia 10. listopada 1911

Ulepszenia, względnie zmiany rozkładu jazdy na kolei państwowej.

Okólnik

DO WSZYSTKICH ZW. GM. i PRZEŁOŻ. OB. DW. w POWIECIE BRZOZOWSKIM.

W sprawie ulepszenia, względnie zmiany rozkładu jazdy wpływają wnioski i życzenia do Zarządu kolejowego przeważnie tak spóźnione, że zazwyczaj przy zmianie rozkładu jazdy nie mogą być wcale uwzględnione albo opóźniają druk i publikacyę każdoczesnego rozkładu jazdy.

C. k. Dyrekcya kolei zawiadamia przeto, że w przyszłości będą mogły liczyć na uwzględnienie w letnim rozkładzie jazdy tylko to wnioski i życzenia, która wpłyną do dotyczącej c k. Dyrekcyi kolejowej w roku poprzedzającym najpóźniej do 15. września zaś wnioski i życzenia dla każdoczesnego zimowego rozkładu jazdy najpóźniej do 15. kwietnia roku poprzedzającego

O tem zawiadamiam Zw. gm. i Przeł. ob dw. wskutek reskryptu c k. Namiestnictwa z dnia 9. października 1911 L $\frac{1125}{1}$|V.

C. k. Starosta:
Dr. Mátyás wr.

L. 26724 W Brzozowie, dnia 10. listopada 1911.

Znaleziony pugilares z 40 koronami.

Okólnik

do wszystkich Zw. gm i Przeł. ob. dw. w powiecie brzozowskim.

W dniu 8 września b. r. w czasie odpustu w Starejwsi znaleziono pugilares zawierający 40 koron.

Polecam Zw. gm (Przeł ob. dw), aby to podała (o) natychmiast do jak najszerszej wiadomości tamtejszych mieszkańców z uwagą, że właściciel tych pieniędzy winien zgłosić się osobiście lub pisemnie w tutej. c. k. Starostwie i wykazać dowodnie swoje prawa do zgubionej rzeczy.

C. k Starosta:
Dr Mátyás wr.

L. 27301 W Brzozowie, dnia 10 listopada 1911.

Wykonanie kary aresztu w aresztach sądowych.

I OKÓLNIK

do wszystkich Zw gm. i Przeł ob. dw. w powiecie brzozowskim.

Wskutek reskryptu c. k Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 4. sierpnia 1906 L. 10625|6, intymowanego okólnikiem c. k Namiestnictwa we Lwowie z dnia 28 października 1911 L. II 3339|2, podaje się do powszechnej wiadomości, że osoby pozostające na wolnej stopie i na karę aresztu bądź to przez c k. Sądy lub c. k. Starostwa zasądzone zgłaszać się mają do wykonania tej kary tylko w godzinach dziennych od godziny 7. rano do godziny 8. wieczór.

II. Wszystkim c. k. Komendom posterunków żandarmeryi do wiadomości z poleceniem, aby skazańców odstawiały do wykonania kary aresztu ile możności w takim czasie, aby rozpoczęcie i ukończenie kary mogło nastąpić w godzinach dziennych.

C. k. Starosta:
Dr. Mátyás wr.

L. 26512 W Brzozowie, dnia 10. listopada 1911

Okólnik

do wszystkich Zw. gm w powiecie brzozowskim.

WYKAZ

osób, którym według pism c. k. dolno-austryackiego Namiestnictwa w Wiedniu, c. k. Namiestnictwa dla król. Czech w Pradze i c k. gór. austr. Namiestnictwa w Lincu, nie należy udzielać wsparć na rachunek gminy przynależności z wyjątkiem rzeczywistej i nagłej potrzeby, lecz zastosować postanowienia ustawy szupasowej.

L. p.	Imię i nazwisko	Gmina przynależności	Wiek	Stan, zatrudnienie	Uwaga
1	Ferdynand Greiml	Allensteig p. Zwettl	69 lat		
2	Karol Brückner	Franzen p. Zwettl	32 lat	ajent bez zatrudnienia	podaje zwykle że musi jechać do Wiednia dla zmiany sztucznej nogi
3	Franciszek Geitzenauer	Heinreichs p. Zwettl	29 lat		
4	Juliusz Ferdynand Franciszek Tobisch	Wiedeń	32 lat	były komis	obecnie gimnastyk
5	Wacław Pelikan	Cerekwitz p. Neupaka Czechy	58 lat		symulant szpitalny
6	Jan Berneitner	Altheim p. Braunau g. Austrya	25 lat		symulant szpitalny

C. k. Starosta:
Dr. Mátyás wr

L. 26819 W Brzozowie, dnia 11. listopada 1911

Zniżki taryfowe na przewóz artykułów pastewnych.

OKÓLNIK

DO WSZYSTKICH ZW. GM. i PRZEŁOŻ. OB. DW. w POWIECIE BRZOZOWSKIM.

Wślad za tutejszym okólnikiem z dnia 20 października b. r. L. 25164, ogłoszonym w Dzienniku urzędowym Nr. 7 z 26|10 1911 zawiadamiam Zw. gm. (Przeł. ob dw. o wprowadzeniu zniżonych taryf na liniach c. k. uprzywilejowanej kolei południowej, następnie kolei Wiedeń-Pottendorf-Wiener Neustadt i kolei Wiedeń-Aspang

Odnośne publikacye zawiera Nr. 110 Dziennika rozporządzeń dla kolei żelaznych i żeglugi z 23. września b. r. pod L b 699, względnie Nr, 116 wymienionego Dziennika rozporządzeń pod L. b. 103 zmian.

C k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 14. października 1911 L. 44231, intymowanym okólnikiem c. k. Namiestnictwa z dnia 25|10 1911 L 18140| pr, obecnie oznajmia, że według publikacyi, zawartej w Nrze. 118 wymienionego Dziennika z 12 października b. r pod L b 106 zmian z ważnością od 14. października 1911, zrównano przytoczone w rubrykach 6 i 13 pomienionej publikacyi „warunki“, z odnośnymi, dla linii c k. austryackich kolei państwowych istniejącymi warunkami, przyczem także dla ewentualnie dostarczyć się mających wyjaśnień i potwierdzeń wprowadzono te same formularze wzorów 1, 2 i 3, których można dostać bezpłatnie w drukarni firmy Ottona Maass' a Synowie, Wiedeń I Wallfischgasse 10 za zwrotem kosztów porta

Według publikacyi, zawartej w Nrze. 119, Dziennika rozporządzeń dla kolei państwowych i żeglugi z dnia 14 października 1911 pod lb. 109 zmian na stronie 1651, ważność wprowadzonej według Nr 109 wymienionego Dziennika rozporządzeń na c k. austryackich kolejach państwowych zniżki taryfowej dla transportu ziemniaków, jarzyn i roślin strączkowych rozciągnięto z ważnością od 10 października 1911 na kolej Bogumin-Koszyce (austryacka część linii) a z ważnością od 17. października 1911 na kolej Wiedeń-Aspang.

Następnie według publikacyi zawartej w tym samym Nrze 119 Dziennika rozporządzeń dla kolei żelaznych i żeglugi pod l b. 110 zmian na stronie 1652, ważność wprowadzonej według Nr 115 wymienionego Dziennika rozporządzeń na c k austryackich kolejach państwowych zniżki taryfowej dla transportu artykułów pastewnych rozciągnięto z ważnością od 10 października 1911 na kolej Bogumin-Koszyce (austryacka część linii).

Według publikacyi, zawartej w Nrze 121 Dziennika rozporządzeń dla kolei żelaznych i żeglugi z dnia 19 października 1911, pod l. b 734 (na stronie 1670-72) weszła w życie z ważnością od dnia 24. października 1911 aż do odwołania, najpóźniej jednak do końca marca 1912 na liniach kolei busztiehradzkiej i kolei Aussig-Teplitz nowa, odnośnie do objętych nią artykułów i postanowień tyczących się korzystania z niej rozszerzona zniżka taryfowa dla przewozu artykułów pastewnych.

Ta zniżka taryfowa ma znaleść zastosowanie w drodze reklamacyi.

Formularzy dla przepisanych rubryką 6. wymienionej publikacyi wyjaśnień i potwierdzeń (wzór 1-3) można dostać bezpłatnie za zwrotem kosztów porta pocztowego w drukarni Ottona Maass'a i synów, Wiedeń I Wallfischgasse 10.

W tym samem Nrze. 121 Dziennika rozporządzeń pod l. b 735 (na stronie 1673) opublikowano dla obydwu wymienionych kolei zniżkę taryfową na wytłoki buraczane i odpadki wytłoków buraczanych z ważnością na taki sam przeciąg czasu Ta zniżka ma jednak zastosowanie przy obliczaniu kosztów frachtu

Wskutek tych obydwu ostatnich publikacyj tracą moc obowiązującą zniżki taryfowe na liniach kolei busztiehradzkiej i kolei Aussig-Teplitz istniejące dotychczas na podstawie publikacyi, zawartej w Nrze 123 Dziennika rozporządzeń dla kolei żelaznych i żelugi z 30. września 1911, pod l b 707 (ostatni ustęp tut okólnika z 20|10 1911 L. 25164)

C. k. Starosta:
Dr Mátyás wr

L. 27194 W Brzozowie, dnia 11 listopada 1911.

Zimowa stacya lecznicza w c. k. domu dobroczynności w Baden koło Wiednia.

Okólnik

DO WSZYSTKICH ZW. GM. w POWIECIE BRZOZOWSKIM.

Wskutek okólnika c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 29. października 1911 VII. b 3088|2 zawiadamiam Zw gm, że zimowa stacya lecznicza w c k domu dobroczynności w Baden koło Wiednia będzie ponownie otwartą z dniem 1. listopada 1911 a zamkniętą zostanie 25. marca 1912

Do stacyi przyjmowane będą osoby ubogie dotknięte chorobami i uszkodzeniami nadającemi się do leczenia w cieplicach siarczanych

Nie będą przyjmowani dzieci poniżej lat 12, chorzy nieuleczalni, szczególnie dotknięci porażeniem zwieracza pęcherza moczowego i rzyci, kobiety ciężarne. osoby umysłowo chore i osoby z chorobami zaraźliwemi

Srodkami leczniczymi prócz cieplic są zabiegi elektryczne, gimnastyka lecznicza, aparaty działające gorącem powietrzem, masaż, cwiczenia ruchowe metodą Zandera, leczenie wodami radowemi, wreszcie aparat do prześwietlania promieniami Röntgena pod kierunkiem doświadczonego fachowca.

O przyznanie miejsca w c k domu dobroczynności należy wnieść podanie do Wydziału krajowego lub do Zarządu Kasy chorych i innych instytucyi humanitarnych (w szczególności także Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie) Te władze i instytucye będą przyznawać miejsca. Do podania należy dołączyć świadectwo przynależnoci, świadectwo ubóstwa i świadectwo lekarskie

W świadectwie lekarskiem winna być podana krótka naukowa nazwa choroby i oświadczenie, że zgłaszający się potrzebuje leczenia cieplicami badeńskiemi i do takiego leczenia się nadaje.

Dzień rozpoczęcia leczenia będzie petentom podany pisemnie przez Dyrekcyę c k domu dobroczynności

Opłatę dzienną oznaczono na 1 K 60 h; za to kuracyusze otrzymywać będą łóżko z kąpielą, wikt zakładowy, kąpiel siarczaną z bielizną, opiekę lekarską i leki. Z własnych funduszów muszą ponosić koszta podróży i wydatki na bieliznę

C. k. Starosta:
Dr. Mátyás wr.

L. 27772 W Brzozowie, dnia 13. listopada 1911

Zniżki taryfowe na przewóz artykułów pastewnych.

OKÓLNIK

DO WSZYSTKICH ZW. GM. i PRZEŁOŻ. OB. DW. w POWIECIE BRZOZOWSKIM.

Wskutek okólnika c k Namiestnictwa we Lwowie z dnia 10 listop. 1911 L 18983|pr zawiadamiam Zw. gm (Przeł ob dw) że według publikacyi, zawartej w Nr 125 Dziennika rozporządzeń dla kolei żelaznych i żelugi z 28 października 1911 pod L b. 42 uchyleń (na stronie 1724), zniesiono z dniem 11 listopada 1911 ogłoszony w Nrze 116 wymienionego Dziennika rozporządzeń z 7 października 1911 pod l b 722 mający znaleść zastosowanie przy obliczaniu koszt. frachtu 50% -owy opust taryfowy na przywóz wytłoków buraczanych i odpadków wytłoków buraczanych na liniach austryackich kolei państwowych i pozostających w zarządzie Państwa normalnotorowych kolei lokalnych.

Ogłoszony w Nrze 115 Dziennika rozporządzeń dla kolei żelaznych i żeglugi z 5 października 1911 pod L b 715 mający znaleść zastosowanie w drodze reklamacyi 50%-owy opust taryfowy dla transportu wytłoków buraczanych i odpadków wytłoków buraczanych pozostaje jednak w mocy.

C. k. Starosta:
Dr. Mátyás wr.

L. 27447 W Brzozowie, dnia 13 listopada 1911

OKÓLNIK

do wszystkich Zw gm. i Przeł ob. dw. w powiecie brzozowskim.

Koń maści kasztanowatej, 10 lat mający, podkuty na wszystkie 4 nogi, będący własnością Samuela Kuhna z Wary, uciekł w dniu 6. listopada b. r. późnym wieczorem ze stajni w niewiadomym kierunku

W razie przytrzymania tego konia należy o tem zaraz zawiadomić wyżej wymienionego właściciela lub donieść do tut c. k. Starostwa

C. k. Starosta:
Dr. Mátyás wr.

L 27636 W Brzozowie, dnia 15. listopada 1911

Pryszczyca w powiatach strzyżowskim, przeworskim i sanockim.

OKÓLNIK

DO WSZYSTKICH ZW. GM. i PRZEŁOŻ. OB. DW. w POWIECIE BRZOZOWSKIM.

Zawiadamiam o sprawdzeniu pryszczycy w Krościenku niżnem i Lubatowej powiatu krośnieńskiego, Jędruszkowcach, Stróżach wielkich, Pobiednie, Płowcach i Zboiskach powiatu sanockiego i w Wysokiej, Godówej, Łączkach, Przybówce, Gwoździance, Kozłówku i Grodzisku powiatu strzyżowskiego. tudzież o wygaśnięciu pryszczycy w Siemowie, Gaci, Pantalowicach i Zagórzu powiatu przeworskiego, w Posadzie górnej, powiatu sanockiego i w Lubli, Łętowni, Połomyi i Hucie gogolowskiej powiatu strzyżowskiego.

II Wszystkim c k Komendom posterunków żandarmeryi w powiecie brzozowskim do wiadomości i nadzorowania.

C. k Starosta:
Dr. Mátyás wr

L. 27713. W Brzozowie, dnia 15 listopada 1911.

Tymoteusz Muraskin (Muraszko), wydalenie z Rosyi.

Okólnik

DO WSZYSTKICH ZW. GM. w POWIECIE BRZOZOWSKIM.

Niejaki Tymoteusz Muraskin (Muraszko), urodzony w Rosyi w r 1880, syn małżonków Grzegorza i Teodozyi Muraskin (Muraszko), rzekomo austryacki poddany, odsiadujący obecnie karę 4 letniego więzienia, nie mogący podać żadnych dalszych dat co do swego pochodzenia, ma być z Rosyi wydalony

W celu sprawdzenia przynależności Tymoteusza Muraskina, względnie jego ojca Grzegorza polecam Zw gm, aby z całą dokładnością zbadała, czy Grzegorz Muraskin (Muraszko) nie jest tam przynależny, i doniosła mi o dodatnim wyniku do dni 3-ch

C. k. Starosta:
Dr. Mátyás wr.

Część nieurzędowa.

W kilku poprzednich numerach dziennika omawialiśmy sprawy dotyczące gospodarki rolnej, w szczególności stanu sadownictwa w powiecie. Wszystkie one były ważne, najważniejszą jednak poruszymy w dzisiejszym numerze, a mianowicie „Jesienne sadzenie drzew owocowych“

Dzięki Bogu w powiecie naszym wielu już gospodarzy przyszło do tego przekonania, że drzewa owocowe przynoszą znaczne korzyści właścicielowi i coraz więcej zabierają się do sadzenia tych drzew w swoich ogrodach. Tak jest; sady mogą przynieść więcej dochodu niżeli najlepiej obrobiona rola lub łąka. Znamy przykłady, gdzie właściciel morgowego sadu przyszedł do majątku tylko ze sprzedaży owoców; inny zasadziwszy 1000 drzew owocowych na nieużytkach, zaraz w drugim roku pobierał na mocy na 10 lat zastrzeżonego kontraktu 4000 kor rocznie za wydzierżawienie sadu — Do jakich dochodów dojśćby można w naszym kraju przez hodowlę drzew owocowych, niechaj powie następujący rachunek, Mamy około 7 milionów ludności rolniczej; gdyby każda osoba zasadziła tylko 1 drzewo owocowe, byłoby drzew 7 milionów, gdyby te drzewa zrodziły tylko po cetnarze owoców, to licząc cetnar szlachetnej odmiany jabłek lub gruszek choćby po 20 K., miałby nasz kraj 140 milionów koron rocznego dochodu za same owoce.

Rachunek prosty i przekonywający Drzewa owocowe mogą przynieść znaczne korzyści, ale pod jednym warunkiem, iż będą należycie posadzone. Wszystkie inne wady u drzew owocowych można poprawić lub nadrobić, ale złego posadzenia drzewa nie naprawi niczem

Można posadzić od biedy drzewko cienkie i słabe, to przy starannej opiece można je wzmocnić; można posadzić lichą odmianę drzewa a następnie przeszczepić, można wsadzić do ziemi drzewko skaleczone a pielęgnowane ranę zagoi, ale drzewa źle zasadzonego nie naprawi niczem.

Od należytego posadzenia drzewka zależy jego wzrost, jego rozwój i owocowanie, odporność na wszelkie choroby, wytrzymałość na zimno, słowem jego całe życie.

Jak się powinno sadzić drzewa owocowe, omówimy

1. Kiedy najlepiej sadzić drzewa owocowe?

Dwie są jedynie pory w roku, w których można sadzić drzewa, wiosna i jesień. Z wiosną sadzimy drzewa, skoro tylko ziemia rozmarznie i obeschnie, w jesieni począwszy od połowy października aż do

nastanie mrozów.

Sadzenie jesienne jest korzystniejsze o wiele od wiosennego. Drzewka posadzone wczesną jesienią osiadają dobrze w ziemi, goją rany na korzeniach i przyjmują się tak, że z nastaniem ciepłych dni wiosennych zaraz rosną. Kto tylko może, powinien sadzić drzewa jesienią.

2. Plan sadzenia.

Sadzenie drzew owocowych musi być prowadzone według dobrze obmyślanego planu. Rolnik obmyśla przecie jak najdokładniej naprzód, gdzie posadzi ziemniaki, gdzie kapustę, przenicę i t. d. a nie sieje gdziebądź i dorywczo; nieraz myśli o tem przez całą zimę czyli układa sobie plan gospodarki na roli.

Taki sam plan musi być ułożony dla założenia sadu i dla sadzenia drzew wogóle. Przedewszystkiem należy postanowić jakie gatunki drzew mają być sadzone, czy jabłonie, grusze lub śliwy, bo to nie wszystko jedno. Są grunta, gdzie udają się dobrze grusze i trześnie, na innych znowu rośnie dobrze jabłoń lub śliwa, a grusza marnieje. Powinno się sadzić w ogrodzie tylko te gatunki, które na tym gruncie dobrze rość będą, a powiedzą nam o tem te drzewa, które już tam lub w sąsiedztwie rosną.

Dalej trzeba się zastanowić jakie odmiany sadzić, bo jabłko nierówne jabłkowi, śliwka śliwce. W ogrodach blisko miasta sadzić należy odmiany wczesne, to znaczy owoce letnie; w ogrodach daleko od miast położonych najlepiej opłacającą się odmiany zimowe. Ważną jest również rzeczą, ażeby w jednej wsi, a nawet w kilku wsiach jednej okolicy sadzono 1—3 te same odmiany, bo wtedy kupcy zapłacą za owoce złotem prawie, mogąc kupować ten sam owoc całymi wagonami.

Sadzenie przeróżnych odmian w jednym ogrodzie, jakby te pstre kwiaty na łące, to jeno zabawka dla dzieci, a nie pożytek dla rolnika. Drzewka w sadzie mają być sadzone rzędami i w należytej odległości od siebie. Głównym grzechem w naszych sadach, jakie już mamy, jest właśnie za gęste posadzenie drzew tak, że tworzą one las, a nie sad.

Drzewa gęsto posadzone, gdy się zejdą ze sobą gałęziami, schodzą się i korzeniami, a wtedy ani nie rosną dobrze, ani nie owocują należycie. Owoce są niedorodne, a pod drzewami ani trawa nie rośnie. Jabłonie grusze, trześnie i orzechy włoskie sadzić należy najmniej co 8 metrów od siebie, a śliwy i wiśnie co 4 mtr. Im odległość większa, tem pożytek z sadu wydatniejszy. Skąpy — jak mówią dwa razy traci, tak samo ma się rzecz z gęstem sadzeniem drzew owocowych.

Kopania dołów.

Obmyślawszy dobrze plan sadzenia, należy oznaczyć miejsca pod drzewka i wykopać odpowiednie doły. Jeżeli sadzimy jesienią, to doły mogą być wybrane zaraz po żniwach, jeżeli wiosną to doły kopać pod zimę im wcześniej przed sadzeniem wybrane będą doły, tem lepiej dla wzrostu drzewek.

Pod jabłonie, grusze i wogóle drzewa wysoko rosnące należy wybrać doły na półtora metra szerokie, a na metr głębokie. Dla śliw i wisień wystarczą doły na 80 cm szerokie, a na 60 głębokie.

Dół ma być okrągły i tak w górze jak i w dole jednakowo szeroki. Ziemię wierzchnią urodzajną należy złożyć na jednej stronie dołu, a ziemię spodnią gorszą na drugiej. Wybrane doły mają stać otwarte jak najdłużej. Dopiero przed sadzeniem drzewek zasypuje się i zaprawia.

4. ZAPRAWIANIE DOŁÓW POD DRZEWKA.

Na spód jamy narzucać można naręcza jakichkolwiekbądź naciętych gałązi, na te wrzuca się wszelkie darnie, gdyby były, i część ziemi wierzchniej, następnie 1|2 część ziemi spodniej, na nią warstwą nawozu dobrze przegnitego, nawóz przykrywa się resztą ziemi spodniej, na nią przychodzi znowu warstwa nawozu. Wszystko to wyrównuje się teraz ziemią wierzchnią tak, aby nad powierzchnią zasypanego dołu utworzył się lekko kopczyk. Wbijamy pal i przystępujemy do sadzenia drzewka.

5. SKĄD WZIĄŚĆ DRZEWKA DO SADZENIA? Najtaniej i najkorzystniej byłoby wyhodować sobie własne drzewka owocowe. Nie każdy jednak da temu radę, a to dla braku czasu, a jeszcze więcej umiejętności, więc najlepiej drzewka owocowe sprowadzić z pewnego źródła, a mianowicie: ze szkółek krajowych, lub powiatowych. Dla naszego powiatu szkółkę taką założył już Zarząd kółek rolniczych i da Bóg za 3—4 lata będziemy mieli drzewka własne. Zanim to jednak nastąpi, radzę zamawiać drzewka owoc. w zakładzie ogrodniczym Freegego w Krakowie, w szkółce kraj. „Glinka“ na Prądniku-czerwonym, lub też w szkółce drzewek w Tarnowie. Najdogodniej i najtaniej wypadnie zamawiać przez pow. Zarząd kółek roln. w Brzozowie. Zgłoszenia przyjmuje kancelarya Zarządu w gmachu Sokoła każdego poniedziałku od godz. 12—1-szej i tam udzielać się będzie wszelkich wyjaśnień i pouczeń w sprawach rolnictwa, sadwonictwa i pszczelnictwa.

6. SADZENIE DRZEWEK. Sprowadzone drzewko po dokładnem oglądnięciu, czy gdzie nie uszkodzone, po zaopatrzeniu ewentualnej rany i przycięciu korzeni ustawia się przy paliku tak, ażeby szyjka korzeniowa, czyli to miejsce, gdzie się korzonki zaczynają, była przynajmniej na 10 cm. ponad ziemią. Ziemia bowiem w jamie po deszczach opadnie, a wtedy drzewko znajdzie się w niej w tej mierze głębokości, jak w szkółce rosło. Głębokie posadzenie jest nieszczęściem dla drzewka. Ustawiwszy drzewko dobrze rozkłada się korzonki na wszystkie strony równomiernie i obsypuje drobną ziemię i podlewa dobrze. Na jesieni robi się około drzewka kopczyk, a sadząc z wiosną, dołek zwany miską. Drzewko w pierwszych dniach przywiązuje się do palika lekko słomą a kiedy ziemia opadnie, przywiązuje się trwale łoziną.

7. DALSZE PIELĘGNOWANIE DRZEWA po zasadzeniu polega na podlewaniu w czasie posuchy, na ochranianiu drzewka od różnych szkodników i uszkodzeń i na przecinaniu gałązek, które rosną do środka korony drzewa, a nie na zewnątrz. Jeżeli drzewka owocowe sadzić będziemy w sposób podany, to chociażbyśmy już potem nic około drzewa nie robili, to i tak będzie rosło dobrze i zapłaci nam sowicie za to, żeśmy je dobrze zasadzili. Jeżelibyśmy mieli drzewa źle sadzić, to lepiej nie sadzić wcale.

W BRZOZOWIE, dnia 15 listopada 1911.

JÓZEF LORENZ
c. k. Inspektor szk. okr.